

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

וישלה

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק טו

(תרגום הפשי)

יוצא לאור על ידי

„מכון לוי יצחק“

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים לבריאה
שנת השבעים לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח

לזכות

הרה"ת ר' רפאל ירמי' בן מרת רחל שיחי' אנדרוסיער
ליום הולדתו, וא"ו כסלו

הרה"ת ר' צבי בן מרת נשה שיחי' גראסמאן
ליום הולדתו, וא"ו כסלו

הרה"ת ר' נטע זאב בן מרת חי' לאה שיחי' בערגער
ליום הולדתו, ז' כסלו

הת' שמואל בן מרת טובה שיחי' בערגער
ליום הולדתו, ז' כסלו

הרה"ת ר' שלום דוב בער הלוי בן הרבנית מרת לאה שיחי' רייטיק
ליום הולדתו, ש"ק פ' ויצא, ט' כסלו

הרה"ת ר' שמחה ברוך בן מרת ראצא ליבא שיחי' פרענקל
ליום הולדתו, חג הגאולה - יו"ד כסלו

הרה"ת ר' משה יעקב בן מרת בת' שיחי' לעווין
ליום הולדתו, י"א כסלו

חתני הרה"ת ר' לוי יצחק בן מרת חנה שיחי' צייטלין
ליום הולדתו, י"ב כסלו

החייל ב"צבאות ה"מ מענדל בן מרת טובה שיחי' בערגער
ליום הולדתו, י"ג כסלו

הרה"ת ר' גרשון בן מרת העניא חאשא שיחי' שוסטערמאן
ליום הולדתו, ט"ו כסלו

הת' ר' אברהם אהרן בן מרת שרה שיחי' גרונפעלד
ליום הולדתו, ש"ק פ' וישלח, ט"ז כסלו

הרה"ת ר' שניאור זלמן בן מרת שטערנא שרה שיחי' פאגעלמאן
ליום הולדתו, טו"ב כסלו

הרה"ת ר' פישל יוסף בן מרת דאבע גיטל שיחי' גראסמאן
ליום הולדתו, ח"י כסלו

הרה"ת שו"ב ר' שניאור זלמן בן הרבנית מרת טשארנא שיחי' שמוקלער
ליום הולדתו, חג הגאולה - י"ט כסלו

הת' שמעון משה הכהן בן מרת ליליאן עלי' שיחי' דואק
ליום הולדתו, חג הגאולה - כ"ף כסלו

לאריכות ימים ושנים טובות עד ביאת גואל צדק
ומתוך בריאות הנכונה ולשנת ברכה והצלחה בגו"ר

*

נדפס ע"י ידידיהם

הרה"ת ר' יוסף יצחק הלוי וזוגתו מרת גיטל רחל שיחי' שגלוב

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:

<http://www.torah4blind.org>

To dedicate an issue in honor of a loved one, call (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:

<http://www.torah4blind.org>

ע"א

והדגשה יתירה בכל הנ"ל בשנה זו – אשר הענין שהזמן גרמא הוא: גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, כמדובר כמ"פ לאחרונה, שכבר גמרו כל הענינים וצ"ל רק קבלת פני משיח צדקנו בפועל ממש – אשר ענין זה מזרזים עוד יותר ע"י לימוד התורה בכלל, ובפרט לימוד כל הש"ס שמחלקים אותו בי"ט כסלו, מ"ת של פנימיות התורה, כי ע"י "העוסק בתורה כו"¹ מקיימים הענין ד"פדה בשלום נפשי"², "פדאני לי ולבני מביין אוה"ע"¹, בפדי" וגאולה האמיתית והשלימה.

(קונטרס ע"ד חלוקת הש"ס בי"ט כסלו – סה"ש תשנ"ב ע' 491)

- (1) ברכות ה, א.
(2) תהלים נה, יט.

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית! האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind> יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לזכות

אסתר שרה בת אדל מרים תחי'
לרגל יום הולדתה ביום ח"י כסלו
לאריכות ימים ושנים טובות עד ביאת גואל צדק,
ומתוך בריאות הנכונה, ולשנת ברכה והצלחה בגו"ר

נדפס ע"י משפחתה שיחיו *

מלה, פסוק או ענין, יש קשר תוכני בינם לבין עצמם),

במיוחד שבאגדת בראשית⁴ הם מובאים בהמשך אחד,

מוכרחים להקדים לשונו של אדמו"ר הזקן, באגרתו המפורסמת „קטונתי“⁵, שכתבו עם בואו מפטרבורג, לאחר שחרורו ממאסר בי"ט בכסלו: „מפני היות קטן יעקב במאד מאוד בעיניו מחמת ריבוי החסדים כי במקלי כו“ (עד כאן דבריו בקשר לענינו).

לכאורה, מתעוררת השאלה: אדמו"ר הזקן רוצה לציין את „ריבוי החסדים“ שהקב"ה גמל עם יעקב, שהם גרמו ל„קטונתי“, ל„היות קטן יעקב במאד מאד בעיניו“. היה עליו, אם כן, לצטט גם, ובעיקר, את המשך הפסוק: „עברתי את הירדן ועתה הייתי לשני מחנות“?

לכאורה ניתן היה לומר, שבצטטו „כי במקלי כו“ מתכוון אדמו"ר הזקן לכוון לפירוש המדרש שהובא לעיל: „נתן מקלו בירדן ונבקע הירדן“ – אך אי אפשר לומר זאת, כי: (א) עדיין נשאר הקושי מדוע איננו מזכיר גם את החסד השני, המפורש בפסוק, „ועתה הייתי לשני מחנות“? (ב) אם הוא התכוון לציין את הנס המרומז בפסוק לפי פירוש המדרש, ש„נבקע הירדן“, היה עליו לצטט את המילים „עברתי את הירדן הזה“, המובאות בהמשך הפסוק, שהרי דוקא במילים אלו מרומז הנס שארע עם „במקלי“⁶?

ניתן היה לומר שאדמו"ר הזקן אכן מתכוון לכל הפסוק, אלא שכדי לקצר בדבריו הוא מצטט רק את תחילת הפסוק, ורומז על סיומו במילה „כו“⁷.

א. שני הפירושים המנוגדים על הפסוק „קטונתי“...

על הפסוק¹ „קטונתי מכל החסדים... כי במקלי עברתי את הירדן הזה ועתה הייתי...“ קיימים שני פירושים מנוגדים, והם:

(א) הפירוש הפשוט, המובא בפירושו הראשון של רש"י ובתרגום, הוא, שכאשר עבר יעקב את הירדן לא היה עמו שום חפץ זולת ה„מקל“. מפירוש זה משתמע כי המילים „במקלי עברתי את הירדן הזה“ אינן מבטאות את חסדי ה' לעקב, כי אם, את מצבו הדחוק של יעקב אבינו בעברו את הירדן. זוהי הקדמה הבאה להבליט את גדולתו של החסד המובא בהמשך הפסוק: „ועתה הייתי לשני מחנות“.

(ב) פירוש המדרש², המובא אף הוא בפירוש רש"י, הוא, ש„נתן מקלו בירדן ונבקע הירדן“ – כלומר, המילים „במקלי עברתי...“ עצמן, מבטאות את חסדי ה' ².

שני פירושים אלה מנוגדים לחלוטין: לפי הפירוש הראשון מבטאות המילים הללו עוני מוחלט, ואילו לפי הפירוש השני – הן מבטאות את גדולתו של יעקב בהיותו ראוי לנס גדול ביותר, כנאמר בחו"ל³ „כמה נפיש גברא כמשה ושתין רבוון, שנחלק להם ים סוף“ (=כמה גדול אדם כמשה ושישים ריבוא, שנחלק להם ים סוף).

ב. דברי אדמו"ר הזקן על „קטונתי“

ככדי להבין הקשר בין שני הפירושים (וכפי שדובר הרבה פעמים⁴ שלכל הפירושים לאותה

(4*) שם. וכן הוא בתחומא (באבער) שם.

(5) אגה"ק סי' ב' (קג, ב).

(6) דוהו ההכרח לפירוש זה, דאל"כ למה הזכיר את הירדן, הו"ל למכתב כי במקלי באתי עד הנה (גו"א כאן).

(7) את"ל שגם בזה מדויקות העתקות אגה"ק (אף שהיו

(1) פרשתנו לב, יא.

(2) אגדת בראשית פמ"ה, ד. תחומא (באבער) ויצא ג. וראה מדרש אגדה כאן.

(2*) ראה ראו"ם וגו"א בפרש"י.

(3) חולין (ז, א) ובפרש"י.

(4) לק"ש ח"ג [המתורגם] ע' 35. ועוד.

ולראות את המציאות בפועל ממש⁸ – היינו שיושבים יחד עם הקב"ה (ישראל וקוב"ה כולא חד"⁹) ב"שולחן ערוך" לסעודת הנישואין, הסעודה דלוינתן ושור הבר ויין המשומר.
(משיחות ש"פ וישלח, ט"ז כסלו תשנ"ב)

(8 כלומר, לא זו בלבד שנשלמה העבודה וצריכים לפעול הגילוי בעולם (כנ"ל), אלא יתירה מזה, שישנו כבר בפועל ובגלוי, וצריכים רק לפתוח את העינים, כי מכבר "נתן לכם" . . עינים לראות".
(9 ראה זח"ג עג, א.

נב.

המעלה המיוחדת די"ט כסלו בשנה זו . . ש"ט כסלו בשנה זו הוא לאחרי השלימות דשנת ה"ט, בגימטריא "פדה", שכבר נשלמה הפדי' מכל הענינים שמונעים ומעכבים ביאת דוד מלכא משיחא, "אשר חרפו עקבות משיחך", כסיום וחותם מזמור פד"ה פ"ט בתהלים, ונמצאים כבר בשנת הצדי"ק, הקשורה עם הגאולה השלישית וביהמ"ק השלישי.

. . . בימינו אלה – ימות המשיח – שבהם נמצאים עכשיו¹, וצריכים רק "לפתוח את העינים", ואז רואים שנמצאת כבר הגאולה האמיתית והשלימה בפשטות, וכל בנ"י "בנערינו ובזקנינו גו' בבנינו ובבנותינו"², מוכנים בכל הפרטים ופרטי פרטים "לגשת ולהסב אל השולחן" (צוגיין און זעצן זיך צום טיש"), שולחן ערוך בכל מטעמים ובכל טוב, החל מעניני הגאולה, לוינתן ושור הבר³ ויין המשומר⁴, ועוד ועיקר, "לדעת את ה"⁵, "מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים".

(משיחות מוצאי י"ט כ"ף כסלו תשנ"ב - ביחידות כללית)

- (1) כמדובר כמ"פ ע"י נשיא דורנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר, שלפני זמן רב כבר כלו כל הקיצין, ונשתיימו כל הענינים וההכנות, גם הכפתורים כו'.
- (2) בא יו"ד, ט.
- (3) ראה ב"ב עה, א. ויק"ר פי"ג, ג. ועוד.
- (4) ברכות לד, ב. ועוד.
- (5) רמב"ם בסיום וחותם ספרו "משנה תורה".
- (6) ישע"י יא, ט.

אך גם הנחה זו איננה מתקבלת, כי: (א) גם אם רצה לקצר, היה עליו לצטט לפחות מילה אחת נוספת: "עברתי", ההכרחית להבנת הענין. (ב) אם אכן התכוון אדמו"ר הזקן לכל הפסוק היה צריך לכתוב "וכו", בו' החיבור, שהרי, כפי שכבר הוסבר בעבר בהרחבה⁸, קיים הבדל בין "כו" לבין "וכו". כאשר כתוב "כו" (ללא ו') מצביע הדבר על כך שלהמשך הפסוק אין קשר לענינו, והתוספת "כו" (או "גו") באה כדי לקיים את דברי חז"ל⁹, "כל פסוקא דלא פסקי' משה, אנן לא פסקינן".

מכל האמור מובן שהענין המבוטא במילים "כי במקלי" בלבד, ללא המשך הפסוק, הוא בעצמו דיו לגרום ליעקב את הרגשת "קטונתי".

ג. דברי ה"צמח צדק" בענין זה, והסברם

אדמו"ר בעל ה"צמח צדק", מצטט בספרו "אור התורה"¹⁰ את הכתוב בשל"ה¹¹, ש"כי במקלי" הם ראשי תיבות של "ברוך כבוד ה' ממקומו"¹² לישועתך קוית ה'". ומוסיף ה"צמח צדק": "ורצונו לומר, על דרך שנתבאר ב"תורה אור"¹³ בענין "משפט וצדקה ביעקב אתה עשית"¹⁴, שצריך להיות ב' הבחינות צדקה ומשפט, והיינו ב' הבחינות ברוך כבוד ה' ממקומו ושיהיה לישועתך קוית וכו'".

הסבר הדברים הוא: מן הכתוב "משפט

"מפורים אצל התלמידים" – הסכמת הרבנים שי' בני כו') – נראה שבמכתבים לא דייק רבנו הזקן לכתוב בכתוב "גו", ובמרו"ל "כו" (ראה תשבי ערך גמר, נוהגין רז"ל בדבריהם כשמביאין פסוק אחד ואינם משלימין אותו .. כותבין וגומר .. וכאשר מביאין מאמר מדבריהם ואינם משלימין אותו כותבין וכולי").

(8) לקו"ש ח"ה ע' 387. ועוד.
(9) מגילה כב, א.
(10) פרשתנו רלג, א.
(11) רצה, ב.
(12) בשל"ה שם, כ"י ב"מ שהוא שם מכב"י... מר"ת פסוק מי כמוכה באלים ה". וי"ל ש"מ"ש הצ"צ הוא ע"פ של"ה רנט, א ש"מכב"י" הוא גם ר"ת "ברוך כבוד ה' ממקומו". וראה אה"ת בשלח ע' תקנא. סד"ה מי כמוכה תרפ"ח.
(13) בשלח סג, ב.
(14) תהלים צט, ד.

וצדקה ביעקב אתה עשית" ברור, שאצל יעקב היו שתי המידות הללו¹⁵, וגם ההתייחסות אליו מלמעלה היתה גם במשפט וגם בצדקה, למרות שהם הפכים: משמעותו של משפט היא, שהדבר הניתן מגיע למקבלו לפי הדין, ואלו משמעותה של צדקה היא, שלפי הדין והמשפט אין חובה לתת, אלא שהדבר ניתן כצדקה.

ניתן היה, לכאורה, לומר, שמדובר בשתי דרגות שונות. מצד הנשמה, יכול יהודי לדרוש את עניניו בתורת "משפט" – לנשמה מגיע הדבר לפי הדין, ומצד הגוף יכול הוא רק לבקש זאת כ"צדקה".

הנחה זו איננה מתקבלת, שהרי נאמר בפסוק "משפט וצדקה ביעקב אתה עשית", כלומר, שתי המידות ההפכיות קיימות באותה דרגה, ובאותו עולם של "עשית" – עשיה בפועל.

וההסבר לכך הוא: גם כאשר מגיעים למדרגה שבה יש זכות לדרוש הורדת השפעה טובה מהקב"ה לפי הדין, כנאמר בגמרא¹⁶ על הפסוק¹⁷ "שמעו אלי אבירי לב הרחוקים מצדקה" ש"כל העולם כולו ניווין בצדקה והם ניווין בורוע" – גם אז יש לבקש זאת כצדקה, כנאמר¹⁸: "לך ה' הצדקה".

ד. הסיבה לפחדו של יעקב מפני עשו למרות הבטחת ה' אליו

ידועה השאלה מדוע פחד יעקב מעשו, והלא היתה בידו הבטחת ה', והנה אנכי עמך...¹⁹, ועל זה עונים, שיעקב חשש "שמא... נתלכלכתי בחטא"²⁰. אך תשובה זו איננה

(15) וגם מה שבאברהם נאמר (וירא יה, יט) "לעשות צדקה ומשפט" הרי "אברהם עצמו לא נברא אלא בזכותו של יעקב כו', ואין צדקה ומשפט אלא ביעקב שנאמר משפט וצדקה ביעקב גו" (ויק"ר פל"ז, ד. הובא ונתבאר באה"ת וירא צו, א. וראה שם צט, א).
(16) ברכות יז, ב. ובפירש"י שם.
(17) ישע"י מו, יב. וראה אה"ת עה"פ.
(18) דניאל ט, ז.
(19) ויצא כח, טו.
(20) ל' רש"י כאן. ובברכות (ד, א) שמא יגרום החטא. ובאגה"ק (שם) מוסיף: שנדמה בעיניו שחטא. וראה לקו"ש ח"ה ע' 398 הערה 67. וראה לקמן בפנים סוס"ד וסוס"ז.

מובנת, שהרי חז"ל אומרים²¹ ש"כיוון שיצאו רוב שנותיו של אדם ולא חטא, שוב אינו חוטא", וכאן כבר עברו, "רוב שנותיו"²² של יעקב, וכבר לא היה לו לחשוש, "שמא נתלכלכתי בחטא"?

אלא שכל הענין הזה רק כאשר קיימת הרגשת הישות של המציאות העצמית, ואז עשוי האדם להגיע ע"י חישוב למסקנה ש"יצאו רוב שנותיו" ולא חטא, ולכן מובטח לו ש"שוב אינו חוטא", ואם הוא מ"אבירי לב" יכול הוא לדרוש, "בזרוע", שהרי מגיע לו לפי הדין.

אך כאשר נמצאים בדרגה של התבטלות אמיתית, ללא הרגשת מציאות עצמית כלל, אז קיים, מפני הרגשת הקטנות וההתבטלות, מצב של "נדמה בעיניו שחטא"²³ קיים חשש לחטא או לחסרון²⁴ כל־שהוא בעבודה, ואז מבקשים את השפע הטוב רק כ"צדקה", ולא כ"משפט".

ה. שתי דרגות בבקשת "צדקה"

לפי האמור קשה: אם התבטלותו העצמית של יעקב הביאה אותו לבקשת "צדקה", כיצד אפוא אומרים, "משפט וצדקה ביעקב...?", שמשמעותו היא שצריך להיות קיים²⁴ גם אופן של "משפט"?

ההסבר לכך הוא: כאשר נמצאים באמת במצב שהבקשה מה' היא רק כ"צדקה" (או

כאשר נדמה כך), אין בקשת הצדקה מהווה הוכחה להתבטלות, שהרי איננה קיימת אפשרות אחרת. וביתר עומק: בקשת הצדקה היא מפני מציאותו המוגבלת והמדודה, ולכן, מידה כנגד מידה, גם ההשפעה מלמעלה מגיעה במדידה והגבלה שבצדקה. וכך אומרת הגמרא²⁵, שהמזווה בצדקה היא לתת, די מחסורו אשר יחסר לו²⁶, אך, "אי אתה מצווה עליו לעשרו". כלומר, יש לתת לעני את החסר לו לפי מציאותו והרגליו, ולמרות שייתכן שזה הרבה מאד, בכל זאת יהיו הדברים מדודים ומוגבלים. אם הוא רגיל לסוס לרכוב עליו, ועבדים לרוץ לפניו, יש לספק לו אותם²⁷, אך אי אתה מצווה להעשירו.

אך כאשר נמצאים במצב שההשפעה הטובה מגיעה, וניתן לדרשה לפי "משפט", ולמרות זאת לא באים להקב"ה בתביעה של משפט אלא בבקשה של צדקה²⁸, או מהווה הדבר הוכחה להשתחררות מחשבונות, מדידות והגבלה, לציאה ממציאות עצמית²⁹.

במצב כזה גם השפעת הצדקה היא באופן הנעלה ממדידה והגבלה, אופן שאינו קשור עם מציאותו שלו ועם, מחסורו אשר יחסר לו³⁰.

ו. שתי הדרגות הנ"ל רמוזות בראשי התיבות של "כי במקלי"

שתי הדרגות שהוזכרו: (א) בקשת צדקה מפני שאין אפשרות אחרת. (ב) מצב של "אבירי לב", שבו ניתן לדרוש, "בזרוע" ובכל

25 כתובות סו, ב.

26 ראה ט, ח ובפרש"י.

27 כתובות שם. פרש"י שם.

28 ראה פרש"י ר"פ ואתחנן (מספרי שם): א"ע שיש להם לצדיקים תללות במעשיהם הטובים אין מבקשים מאת המקום אלא מתנת תנם. וראה לקמן הערה 39.

29 בתנ"א בשלה שם מבואר ענין המשפט – שהאדם עושה משפט בעצמו לגבי העני כו'. אבל גם שם מבואר שבמשפט שעושה האדם בנפשו הוא ביטול נעלה יותר מהביטול שבנתינת צדקה לתם, דהרי המשפט הוא שלא לתת יניקה וחיות מותרות הגוף, עיי"ש.

30 להעיר מהפס"ד דמי שיש לו מאתים וזו לא יטול, פחות מזה – נותן לו כאחת (בתורת צדקה) אפילו אלף (פאה בסופה. טוש"ע י"ד ר"ס רנג).

לא הי' גילוי בקביעות כ"כ הפצת תורת החסידות במדינת צרפת, להיותה תחתון למטה (ועד כדי כך שרבינו הזקן חשש לנצחונה של צרפת כו⁴), ודוקא בדורנו זה, ע"י "בית יוסף", נעשה גילוי והפצת המעיינות גם במדינת צרפת, ביסוד שם ישיבת "תומכי תמימים" ע"ד כבליובאוויטש, ולכן, הגיע בפועל הזמן ש"ירשו את ערי הנגב", "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו".

ויש להוסיף ולהעיר ע"ד הרמז:

"צרפת" בגימטריא שבע מאות ושבעים (770), השלימות דמספר שבע, כפי שכל א' כלול מעשר (שבעים), וכפי שכל א' כלול ממאה (שבע מאות), ושניהם יחד (שבע מאות ושבעים), וי"ל שבזה מרומז שבהבירור דמדינת צרפת, נגמר ונשלם בירור העולם שנברא בשבעת ימי הבנין בכל הפרטים ופרטי פרטים.

ולהעיר, שהבירור ד"צרפת" שמספרו "770" נעשה ע"י (ה"להבה" שמאירה מ) "בית יוסף", ועד לבית יוסף כפשוטו, הבית שבו בחר ועד שקנהו ובו חי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בעשר שנים האחרונות בחיים חיותו בעלמא דין, ומשם הולכת ונמשכת ("מוסיף והולך") העבודה ד"בית יוסף" – שמספרו (מספר הבית כפשוטו) "770".

ובעומק יותר – "צרפת" אותיות "פרצת", שבזה מרומז שגילוי והפצת המעיינות הוא בצרפת – פריצת כל הגדרים, ולא רק באופן שמצד פריצת כל הגדרים דהמעיינות באים הם גם בתחתון שאין תחתון למטה ממנו, אלא יתירה מזה, שענין זה הוא גם מצד התחתון, כמודגש בכך ש"צרפת" אותיות "פרצת", ועי"ז נעשה "פרצת" עליון פרץ", "זה משיח, שנאמר⁶ עלה הפורץ לפניהם"⁷.

... ומזה מובן שבימינו אלה ממש צריכים רק לפתוח את העיניים

4 ראה ספר התולדות אדה"ז (קה"ת תשל"ו) ע' רנט ואילך. ועוד.

5 וישב לה, כט.

6 מיכה ב, יג.

7 אגדת בראשית ספס"ג. וראה ב"ר ספס"ה ובפרש"י.

הוספה בשורת הגאולה

נא.

לאחרי "מעשינו ועבודתינו" דכל בני" במשך כל הדורות, כולל ובמיוחד לאחרי גילוי תורת החסידות בי"ט כסלו, שאז התחיל עיקר הענין ד"יפוצו מעינותיך חוצה"¹, ומוסיף והולך ע"י רבותינו נשיאינו מדור לדור, עד לכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שעל ידו הופצו המעיינות חוצה בכל קצוי תבל – כבר נגמרו ונשלמו כל הענינים גם מצד (וב)העולם, כפי שהודיע והכריז שכבר נשלמו כל עניני העבודה, גם "צחצוח הכפתורים", והכל מוכן לביאת המשיח.

ומזה מובן שהמשך העבודה שלאח"ז (כל זמן שמשיח צדקנו מתעכב מאיזו סיבה (בלתי ידועה ומובנת כלל)) אינו "עבודת הבירורים" (שהרי כבר נסתיימה ונשלמה עבודת הבירורים), אלא, עבודה מיוחדת להביא להתגלות בפועל בעולם.

יש לומר, שהמעלה המיוחדת בדורנו זה מרומזת בהפטרה דפרשת וישלח – "והי'² בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש גו' וירשו הנגב את הר עשו כו' וגלות גו' עד צרפת גו' ירשו את ערי הנגב ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו":

מהחידושים של (יוסף והמשך ד) "בית יוסף" שבדורנו (כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ששמו הראשון יוסף), לגבי הדורות שלפנ"ז עד לדורו של רבינו הזקן ("בית יעקב"³) – שעל ידו נעשה הפצת המעיינות חוצה בכל קצוי תבל ממש, עד לחוצה שאין חוצה ממנו, כמדינת צרפת, אשר, בזמנו של רבינו הזקן (וכן בזמנם של רבותינו נשיאינו שלאח"ז)

(1) ראה ס' השיחות תורת שלום ס"ע 112 ואילך.

(2) עובדי א, יח ואילך.

(3) להעיר מהשייכות המיוחדת דרבינו הזקן ליעקב (ראה בארוכה מעייני הישועה (קה"ת תשמ"ח) ע' 101 ואילך).

לקוטי

וישלה

שיחות

זאת מבקשים כצדקה, מצב שבו הצדקה הניתנת היא ללא גבול, מתאימות לשני הפסוקים שרמוזים בראשי תיבות במילים, "כי במקלי": (א) "לישועתך קויתי ה'" (ב) ברוך כבוד ה' ממקומו".

והרי הסבר הדברים: "לישועתך קויתי ה'" פירושו, שניתן להשען רק על ישועת ה', כאשר אין ראויים לתביעה לפי הדין, או מקוים לישועת ה' כ"צדקה".

"ברוך כבוד ה' ממקומו" מצביע על הורדת שפע הורדת כבוד ה' מ"מקומו" האמיתי³¹, וזה נמשך ("ברוך" – לשון המשכה³²) למטה-מטה. כלומר, הבאת הדרגה של "בלי גבול" כאן למטה, השפעה המתקיימת ע"י ביטול המציאות של "אבירי לב הרחוקים מצדקה"³³.

ז. הבנת ציטוטו של אדמו"ר הזקן

לפי ההסברים שלעיל יובן מדוע כותב אדמו"ר הזקן, "מפני היות יעקב קטן במאד מאד בעיניו מחמת ריבוי החסדים כי במקלי כו'" ואינו מצטט את המשך הפסוק: אצל יעקב היו קיימות שתי הבחינות ההפכיות של "משפט וצדקה"³⁴ המרומזות במילים, "כי במקלי"³⁵, לפיכך הוא הגיע לדרגה שבה כל ההשפעות מלמעלה הן בבחינת "ריבוי החסדים", השפעה

(31) ראה ד"ה ואלום חי אני (דמ"צ קעה, ב' ואילך).

(32) ראה תו"א לו, ג. ובכ"מ.

(33) בתו"א בשלה שם, שמצד בחי' צדקה מצ"ע מעורר למעלה מבחי' חסדו הבל"ג, אבל מכיון שהוא בבחי' א"ס הוא שוה ומשווה, ובבחי' זו נאמר שממית בידים תתפש יש ישניקה לסט"א. וע"י המשפט שהאדם עושה בנפשו על מותרות חיי גופו גורם למעלה בחי' משפט שלא יומשך חיות לסט"א.

ואין מזה סתירה להמבואר בפנים, ע"פ הידוע שהיניקה לסט"א הוא מהחיצוניות המקיף, בבחי' ד.א.א. עשו ליעקב, ובכדי שלא תהי' יניקה הוא ע"י המשכה מפנימיות המקיף (בל"ג האמיתי), ששם, ואוהב את יעקב דוקא, וזה בא ע"י המשפט בצדקה כמבואר שם.

(34) ראה אוה"ת נ"ך שבהערה 17, דמבאר זה שיעקב נקרא אביר בחי' הת"ת כולל חו"ג, בהמשך להענין דאבירי לב כו'.

(35) ראה תו"ח פרשתנו נד, ג. ושם: כי במקלי עברתי הוא ביטול הרצון דיראה ותשובה, ע"י"ש.

באופן של "ברוך כבוד ה' ממקומו", דהיינו, חסדים ללא גבול, וכיוון שהשפעה זו היתה קיימת אצלו כתוצאה מ"כי במקלי", גרמה לו "קרבת אלוקים ממש"³⁶, זו ל"קטונתי" באופן מושלם: "קטן במאד מאד".

זוהי כוונת אדמו"ר הזקן בהמשיכו ש, היות קטן יעקב במאד מאד בעיניו מחמת ריבוי החסדים כי במקלי כו" ולפיכך, ואינו ראוי וכדאי כלל להנצל כו' וכמאמר רז"ל שמא יגרום החטא, שנדמה בעיניו שחטא".

יעקב הגיע להתבטלות מוחלטת, לדרגה שבה אין המציאות ועבודת הנבראים תופסת מקום, ולכן, נדמה בעיניו שחטא"³⁷, הוא היה במצב של "חטא" – מלשון גרעון והתבטלות עצמית³⁸, ועבודתו האישית לא תפסה אצלו מקום³⁹.

ח. הקשר בין שני הפירושים המנוגדים על "כי במקלי..."

זהו אפוא הקשר שקיים בין שני הפירושים על המילים, "כי במקלי" (הפירוש הפשוט ש"לא היה עמי... אלא מקלי לבד"⁴⁰, ופירוש המדרש: "נתן מקלו בירדן ונבקע הירדן). כי שני הפירושים מבטאים את שני הניגודים שהיו קיימים אצל יעקב.

מצד אחד הוא ראה את עצמו כמי שאין בידו כלום, והוא ביקש מה' "צדקה", ומצד שני,

(36) ל' אגה"ק שם.

(37) ראה בארוכה ד"ה ויכנעו עמי תרנ"א. ושם: ושי"א חטאנו כו' מפני שאין עבודתם אמיתית כלל לגבי בחי' אמיתית עצמותו כו'.

(38) היינו לא שנדמה בעיניו שיש חסרון בעבודתו, אלא שהוא ביטול בעצמם, וע"ד משנת' (לקו"ש ח"ג ע' 36 ואילך ובהערות שם) בעונה דמשה רבינו שהיא בחי' ביטול ועונה בעצם, וכעונה דכתר. וראה פנ"י ואוה"ת שבהערה הבאה (ובאוה"ת שם בדקשת מתנת חנם דמשה היא כהביטול דכתר, ע"י"ש).

(39) ראה פנ"י ר"פ ואתחנן (הובא באוה"ת שם ע' קיח) דוה שמשה, לא התפלל רק בחסדי ה' במתנת חנם... הוא מחמת גודל הכרתם בגדולת הבורא יקטין מאד מעשיהם הטובים בעיניהם כמו"ש יעקב אבינו קטנתי מכל החסדים".

וראה אוה"ת שם ס"ז.

(40) ל' רש"י כאן.

אדם מישראל שלא כיבד את המקום בכך, ברור ש, כל טוב עולם הזה כדאי (וראו) הוא לו".
העובדה שנראים יהודים שיש להם יסורים בעולם הזה היא רק כדי, לבטש את האדם, להכניעו ולהשפיל גסות רוחו⁴⁹. אבל כאשר יהודי הוא במצב של, "משפט וצדקה", שהוא ראוי לקבל חסד לפי, "משפט", ולמרות זאת הוא מבקש זאת מהקב"ה כ, "צדקה", דבר המוכיח על שפלות והתבטלות, אז באות עליו ברכות ה' מ, "מקומו": הצלחה מעבר למדידה והגבלה בכל התחומים: "בני, חיי ומוזוני", וכל זה באופן של, "רויחי", ומתבטלים כל הדברים המבלבלים דעתו, כדי שיהיה, "יושב בשלוות עולם הזה"⁵⁰.

י. הקשר בין האמור לבין גאולת אדמו"ר הזקן

אדמו"ר הזקן מסר נפשו על הפצת פנימיות התורה, הוא ניתק עצמו מעניניו שלו כדי להפיץ את תורת החסידות חוצה, וברור שהוא היה יכול לדרוש את שחרורו מן המאסר לפי דין ומשפט. בכל זאת הוא ביקש זאת כ"צדקה", כפי שהוא כותב בהרחבה במכתביו⁵¹, שגאולתו היתה, "ה' 52

(49) תו"א שם.

(50) ע"ד הל' בתו"א שם. תו"ח מקץ (עח, ג).

(51) נדפס בבית רבי ח"א פי"ח.

(52) ע"פ המבואר בפנים, יש לבאר ג"כ מה שכתחילת האגרת כותב אדה"ו, "קטנתי מכל החסדים ומכל כו" – דלכאורה אינו מובן: הכוונה היא למש"נ, ומכל האמת וא"כ הו"ל להעתיקו בפרוט; ואם הענין ד, "אמת" אינו שייך לכאן (ולכן לא העתיקו) אי"כ גם תיבת, "ומכל" אינה שייכת לכאן?

והביאור בזה: החילוק בין, "חסדים" ו, "אמת" הוא (כפי' רש"י עה"פ): חסדים הם מה שהקב"ה עושה מעצמו (כענין מדת הצדקה); ו, "אמת" הוא מה שעושה מחמת הבטחתו – וה"ו בדוגמת מדת ה, "משפט", כי מוכרח כביכול בהשפעה (מחמת הבטחתו).

ולכן: מכיון שאצל אדה"ו ה' נרגש (מצד עוצם ביטולו) שכל הטובות עמו הם בבחי' "צדקה" ו, "חסדים", לכן לא העתיק ענין ד, "אמת"; אבל לאידך, מכיון שאמיתית הביטול והפעולה וענין הצדקה הוא כאשר ישנה גם מדת המשפט (שהוא ראוי לכך, ומ"מ מבקש מצד צדקה – כמבואר בפנים בארוכה), לכן רמזו ע"י, "ומכל כו'". ועי"ל (ובפשטות יותר): לאדה"ו לא היתה הבטחה מפורשת ומפורטת על גאולתו (כביעקב) ולכן לא העתיק

נמצא יעקב בדרגה גבוהה כל-כך, עד היותו ראוי לגס של, "נבקע הירדן", דבר המוכיח על היותו ראוי לקבל חסדים מה' לפי משפט⁴¹.

שתי הדרגות של יעקב, משפט וצדקה ביעקב אתה עשית", שגרמו לשלימותה של דרגת, "קטונתי", היוו הקדמה והכנה לקיום תפילתו, "הצילני נא... ואתה אמרת... ושמתני את ורעך כחול הים אשר לא יספר מרוב"⁴².

ט. ההוראה הנלמדת מן האמור, לעבודת כל אחד ואחד

ידוע⁴³, שאצל כל יהודי קיים בירושה משהו "מעין" עבודת ה' של האבות, ש, "אין קורין אבות אלא לשלושה"⁴⁴. לפיכך מובן, שכל יהודי ראוי לקבל מהקב"ה השפעה של חסד לפי, "משפט", ולא רק לבקש מהקב"ה השפעה זו כ, "צדקה".

שהרי, "כל ישראל בני מלכים הם"⁴⁵, ולכן, כפי שאמר פעם כ"ק מורי וחמי אדמו"ר, נחשבת כל טרחה קלה שלהם כעבודת פרך⁴⁵, והם יכולים לדרוש מהקב"ה, "כל הון דעלמא"⁴⁶ בבני חיי ומוזני רויחה".

וכך אומר אדמו"ר הזקן ב, "תורה אור"⁴⁷, שאם נבוכדנצר, שפסע שלוש פסיעות לכבוד הקב"ה, נתנו לו על כך מלכות לשלושה דורות⁴⁸, קל-וחומר אצל יהודים, ש, "אין לך

(41) ראה של"ה שם (רצד, סע"ב ורצה, סע"א ואילך), דפי' הא' דרש"י בכי במקלי (לא' הי' לי כו') מורה על שפלותו והוא ההכנה של יעקב כלפי עשו למטה, ופי' הב' ("שבקע את הירדן כו") מורה על התרוממותו והוא הזכות שזכר יעקב לפני הקב"ה. וזהו ג"כ ב' הפירושים בבי"ד (פע"ז, ה') בקטנתי – איני כדאי, כדאי.

(42) שד"תנו שם, יב"ג.

(43) תו"א ר"פ וארא.

(44) ברכות טז, ב.

(45) שבת סז, א. ובוז"ב (כו, רע"ב). הקדמת תקו"ו בתתלתה: דמלנים הם.

(45*) ע"ד מרדכי (סוטה יא, ב) במלאת נשים לאנשים.

(46) ראה ב"מ (פג, א): אפילו אם אתה עושה להם כסעודת שלמה בשעתו לא יצאת ידי חובתך עמון שהן בני אברהם יצחק ויעקב.

(47) מקץ לא, ג.

(48) סנהדרין צו, א. יל"ש מלכים רמו רמד.

ש, "הפליא והגדיל ה' לעשות בארץ".

לפיכך גרם הדבר לכך שהגאולה תהיה באופן של, "פדה בשלום נפשי"⁵³ – בטלה

האמת"; ובכ"ז רמזו ע"י העתקת, "ומכל כו" – כי ישנה הבטחה הכללית ששמע מהה"מ – כמסופר מרבתינו נשיאינו.

(53) תהלים נה, יט. וכמ"ש אדה"ו באגרתו (נדפס בבית רבי שם. היום יום ע' ד. ובכ"מ): "וכשקריתי בס' תהלים בפסוק פדה בשלום נפשי... יצאתי בשלום מה' שלום".

ההתנגדות לתורת החסידות, ואדרבה, המתנגדים, "היו עמדי" באופן של, "שלום"⁵⁴ כסיום הפסוק, "כי ברבים היו עמדי"⁵⁵.

(משיחת י"ט כסלו תשכ"ו)

(54) שהוא דבר המחבר ומתוך ב' קצוות הפכיים כו' (אגה"ק סוס"ל).

ובשייכות הגאולה לתוכן הכתוב פדה גו' – עיקרו "שלום" כדמוכח מל' אדה"ו (הובא בהערה הקודמת).

(55) כדרשת הירושלמי סוטה פ"א סה"ח.

לזכות

כ"ק אדונו מורנו זרבינו

מלך המשיח

ויה"ר שע"י קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אדונו מורנו זרבינו מלך המשיח

לְעוֹלָם וָעֶד